

140

1708

13 20

PRORECTOR
 ACADEMIAE VVITTEMBERGENSIS
GEORG. GVILELM.
KIRCHMAIERVS

GRAECARVM LIT. PROF. PVBL.

CIVIBVS ACADEMICIS

SALVTEM PLVRIMAM DICIT

ATQVE

AD S. PENTECOSTES FERIAS

SANCTE TRANSIGENDAS

EOSDEM COHORTATVR.

1708

2. Cor. I, 22.

Ultra his temporibus & plena ve-
nerationis recordatio esse de-
bet *Spiritus S. in nobis*, τὸ ἐν ἡμῖν
Πνεύματι ☉, hac enim incompa-
rabili phrasi biblica sanctissimi
Flaminis opus in procuranda
salute nostra ita nobis describitur,
ut ἐνεργῶνται ἐφ' ἡμῶν fieri non pos-

fit. Sed quo quid præstantius est in religionis nego-
tio, quoque aptius ad iuvandam mentem nostram, eo
studiosius a Satana ejusque satellitibus in abusum tra-
hitur, perniciosis hypothesibus collutulatur, imo ad
ipfas interdum blasphemias ac portenta errorum ra-
pirur. Nihil sanctius est Spiritu in nobis, nihil augu-
stius Deo in nobis; sed hæc a pluribus sæculis ad or-
nandum fovendumque Hylotheismum & Pantheif-
mum, inquinatissimo diaboli consilio, adhibita sunt.
Consueta hæc erant Paganis horrendorum mysterio-
rum conficiis, πνεῦμα ἐν ψυχῇ, apud Plutarchum, ὁ ἐν σοὶ
in Axioco. *Deos*, apud M. Antoninum, & Poëticum illud, *est Deus in*
Anron. Lib. *nobis*. Non enim fanatici veterum scriptores aje-
III. §. 10. bant saltem, animam a Deo illustratam, Deo plenam
esse, a Deo possideri, ferri, afflari, rapi, quibus formu-
lis enthusiasmum philosophicum, poëticum, manti-
cum atque hieraticum describebant; verum etiam
Deum, & sigillatim spiritum ejus, extra Enthusiasmum
in homine esse, agitare vero eundem & impellere,
ac ebrium reddere, dum Enthusiasmi phænomenon
durat, miro consensu scribebant, sive Pythagoram,
Platonemque sequerentur, sive Stoæ nomen dedif-
sent, aut eclecticum philosophandi genus sectaren-
tur.

Hæc

Hæc vero ad Hylotheismum tendere, hoc est ad tetrum istum errorem, quod Deus causa interna & materia saltem metaphysica omnium rerum sit, imo ad Pantheismum, sive ad monstrum illud profligatissimo cuius Fanaticorum deamatum & in Spinozæ cerebro renatum, quod omnia Deus sint, tam perspectum est illis, qui rem non perfunctorie tractant, ut omni dubio vacet. Non urgebo equidem, quod universum illud enthusiasticum cum Deo commercium Pagani ex sola Philosophia, h. e. ex naturæ viribus nostraque adeo essentia, derivarint: nam Apollonius a Vit. Apollon. Lib. IV. cum Platone *διὰ φιλοσοφίας* talia fieri dicebant. Hoc præsertim ad nostrum institutum facit, quod τὸ ἐν ἡμῶν ad Deum Spiritumque ejus ita applicarint, ut nos Dei, & Deum nostri partem turpissima permutatione fecerint. Sic Cicero scripsit, *a natura Deorum delibatas & hausas animas nostras, nec non ex mente divina decerptas*: Sic Seneca, *ex mente Dei partem in hoc peccatus defluxisse*: Sic M. Antoninus, *ἐκάστῃ ἡμῶν εἶναι Θεὸν, esse cujuslibet mentem Deum, & inde fluxisse, nec non, idem sua quandam particulam naturæ unicuique præsidem ducemque dedisse*: Sic Epictetus, nostram mentem μέρος & ἀπόσπασμα Θεῶν, portionem & decerptum Dei esse. Eiusdem commatis est scintilla Orphicorum scriptorum, vñs Platoniorum veterum, *πνεῦμα* recentiorum, particula divinæ auræ poëtica, & si quid est aliud ex eodem Deitimi fonte haustum. Quando igitur eo sensu Deus Spiritusque Dei *in nobis* esse dicitur, quo gutta in mari, anima in corpore, monas in denario est, detestabili abusu optima saluberrimaque phrasis in errorem enormem rapitur.

Pertinet hæc observatio ad condimentum illud hæreticorum Platonicum, ut cum Terrulliano loquar; dici enim non potest, quantopere τὸ ἐν ἡμῖν, *divino, quod IN nobis est*, Platonici abusi sint, & quanta cum ἐνεργεία πλάτης multi olim hodieque corrumpi se hoc veneno passii fuerint. Sed, cui non dictus Hylas? Sane ἐγκόσμιοι Θεοὶ Platoniorum, quos a cœlestibus distinguebant, ea mente excogitati sunt, ut pro divino habeatur, quod creatum est, mundique vel partes aliquæ, vel totus ille, Deus censeatur, quæ impietatis profecto acropolis est.

Apparet inde, quam omnino caute tractari debeat etiam phraseologia sacra, partim ne subleestas loquendi formas recipiamus, partim ut probas etiam locutiones ab abusu vindicemus. Quid enim mundus isto, πνεῦμα Θεῶν ἐν ὑμῖν; quod nihilominus occasione Platonice perversionis in pessimum sensum Deistæ hodierni rapiunt, ut vel Spinosa in titulo Tractatus Theolog. Polit. divinum illud, *Per hoc cognoscimus, quod Deus IN nobis maneat, quod de SPIRITU suo nobis dedit*, ad execranda isthæc somnia trahat. Sed in hoc etiam capite, quo arctius te adstringes ad phrasin biblicam, eo minus tibi ab errore periculum erit: quod vel præsentem evincetur argumento. Non recordor facile, veteres istos fanaticos abufos esse & ab-

uti potuisse genuina S. literarum phrasi, *Spiritum S. habitare in nobis*, quæ alteram, *esse in nobis*, optime explicat, tutissimumque ejus usum reddit. Qui enim in aliquo sub habitantis ratione est, non poterit isto sensu pars ejus dici. Cumque Theologi ex S. literis accurate observent discrimen inter Spiritus S. operationem, qua assistit, & qua inhabitat, atque hanc gradus potio-

Rom. VIII,
9. 11. 1. Cor.
III, 16. Iac.
II, 4.

B. Carpzov.
I sag. ad L.
Symb. p. 251.

potioris esse dicant, cum sint alii, quibus vel nullum est cum Spiritu S. commercium, quia non habent Christi Spiritum, *Rom. VIII, 9.* vel de quibus saltem dici non potest, quod in illis sit & habitet; in proprolo sane est, abusu nequaquam ferendo locutionem hanc biblicam ad Hylotheismum trahi, ac si pars aliqua essentiae humanae esset Dei Spiritus, eoque is modo in nobis esset, ad quam impietatem perversa Fanaticorum generatio nostra ætate certatim proruit, Spiritus enim ille, qui in credentibus est, non est illorum per essentiam, non ut pars, nec ut apotelesma eorum in illis est, sed *acceptus est*, ut donum extra nostræ naturæ ambitum positum, *Rom. VIII, 15. 1. Cor. II, 12. 1. Io. III, 14.* Vnde, quod caput rei est, Paulus explicaturus, quo pacto Spiritus Dei in nobis sit, *dati* ^{2. Cor. I, 22} *di* vocabulum præponit, eum ut datum nobis, sigillatim ut *ἀπαρσώμα* datum, in cordibus nostris esse, pronuntians. Non igitur, vel ad spiritum aliquem mundi, vel ad *θεῖον* aliquod physicum in homine, vel ad vim animæ fanaticam, vertendus est animus, quoties divina illa de Spiritu Dei in nobis eloquia auscultamus, sed monstra potius illa omni studio fugienda sunt. Indignum enim Christiano est, Spiritum illum, qui *κείμενος* est, qui a Patre & Filio exit, confundere cum vi aliqua creata, nedum eum chimæra & ægrotantium ingeniorum partu. Longe etiam indignissimum est, inenarrabiles Dei in nobis operationes nobis ipsis adscribere, nomine Spiritus divini dicis causa accepto. Equidem contra hunc Deismum in veteri jam Ecclesia Hieronymus, *Homil. XIII, in Cap. 1. Genes.* & Augustinus, *Epist. ad Marcell.* bene depugnarunt: imo in Manichæis jam pridem monstra

ista Canones condemnarunt, quæ postliminio in Scho-
las Christianorum reduci, serio dolemus. Iraque a
Platonicis ejusmodi, Cabbalisticisque & Boemianis
somnia caveat sibi, qui bonam mentem amat: non
hic excusationi locus, sed seriæ dehortationi est, post-
quam malum illud tam late atque impune serpit.

Analect. Ien.
ed. p. 347.
348.

Voluit quidem nuper hæc talia a Spinofismi crimine
liberare non incelebris scriptor, Theologicam nunc
cathedram occupans; sed a Deismo quovis nunquam
ea liberabit, cum dilucida extent loca hominum isti
factioni addictorum, quæ Spiritum Dei ita nostrum
faciunt, ut pars nostræ essentia præstantior *αποστολα-*
σμετιον Dei habeatur, aut saltem gradu uno, vel alte-
ro, per emanationem meram, vel expansionem & re-
velationem, a culmine essentia divinæ differre cre-
datur. Neque a Spinofismo absolvi prorsus possunt,

Myster. ma-
gni p. 29. §.
7.
De tribus
Princ. P. II.
c. 1. §. 3.

postquam Boemius confessus est, omnem rerum es-
sentiam nihil aliud esse, quam Deum revelatum; Hylotheismum vero palam profitentur cum eodem
παρτη, scribente, Deum mundum creantem non ali-
am habuisse materiam, quam essentiam suam.

Hic præsertim commemorare operæ pretium
est vaferrimum Satanæ consilium, qui cum naturæ
lumen ductumque ad religionem per Hylotheismum
barbarum suppressisset, ejusque restaurationi a Phi-
losophis tentatæ per Hylotheismum philosophicum
restitisset, etiam Evangelii lumen hac arte obfusca-
re voluit, cum constet, pestem illam non vehemen-
tius, quam post Christum natum, desæviisse. Tum
vero præsertim *πνευματ* vocabulum, quod antea
ad fanaticos usus traductum non recordor, sensu fa-
natico

natico adhibitum est. Mihi quidem Plutarchus pri-
 mum succurrit, hoc animo sensuque scribens, *θεῶν In Axiocho.*
ἐν τῷ ἐν ἡμῶν πνεῦμα ἐν ψυχῇ, sicut in Zoroastrinis legitur, *νῦν*
ἐστὶ ἐν ψυχῇ. Post hunc Iamblichus, de vate Delphi-
 ca ajens: *ἑαυτὴν πανταχῶς δίδωσι τῷ θεῷ πνεύματι*. Nul-
 lum est dubium, voce *πνεύματι* in sacris Christiano-
 rum frequentata, mystas iniquitatis, ut fieri solet,
 eam in pejorem sensum usumque traxisse, eo mali
 genii consilio, ut corrupta suspectaque omnia redderet.
 Hinc cum in Trinitate Platonica tertium membrum
νῦν appellatum sit veteribus, recentiores isti vocem
πνεῦμα, cacozelia insigni, adhibuerunt. Qua quidem
 Trinitate Deismum stabilire infaustus genius allabo-
 ravit. Nam cum tertium in Triade illa haberetur
 Spiritus, vel vis creatarum rerum omnium, & quic-
 quid in illis vivum vegetumque est, quærebatur hac
 arte Dynamotheismus, ut ita loquar: cum secundum
 in eadem statueretur *λόγος* quidam mundi, vel in-
 telligibilis mundus, rerumque omnium idea, propor-
 tio, *κ.τ.λ.* tendebant ista ad Ideotheismum, ut utrin-
 que forma rerum omnium, tam exterior, quam in-
 terior, sive vis & idea agendi, Deus diceretur: deni-
 que cum primum Triadis hujus membrum diceretur
τὸ ἐν, unum illud, totum, universum, pater, ex
 quo omnia egrediantur, etiam illud quæsitum est sa-
 tanicis fraudibus, ut materia omnium rerum fieret
 Deus, atque adeo Hylotheismus turpissimus stabili-
 reretur: quod eo certius est, cum Platonici juniores *Proclus,*
 manifeste scripserint, Trinitatem in omni mixto exi- *Theol. Plat.*
 stere, non secus ac Fanatici e Christianis orti in ani *Lib. III. cap.*
 ma aliisque rebus Trinitatem dari docuerunt. Ni- *XII.*
 hil *Ep. Strifel.*
Tr. IV. p. 8.

hil huic Triadi cum sanctissima Trinitate, quam veneramus, commune est. Nam ut Patris & λόγος voces, quando sacras literas sequimur, nequaquam pro materia & idea rerum omnium capiendæ sunt, ita nomen quoque Spiritus contra ulum Biblicum eo abreptum esse confitemur.

Utinam omnes hic sibi sedulo caverent, neque paterentur, memores Paulinæ increpationis, ad σοι-
χία τῶ κδομῆς florem mysteriorum detorqueri. Vos, Cives lectissimi, monitos volumus, ut S. Flaminis dona sancte habeatis, atque per instantes ferias reverenter nobiscum meditemini, vitamque ad gloriam tam benevoli Numinis & decus Evangelii componatis. Habitat in vobis Spiritus ille, donorum excellentissimorum, quæ studiis vestris & saluti destinata sunt, auctor datorque, non ut hospes transeat, sed quæsitæ tede, ita intra vos persistat, ut inenarrabili nexu vester sit, vos ejus templa constantissime maneatis. In cujus felicitatis deprædicationem signa etiam gratæ mentis date, accedere ad aram, & Internuntiis organisque S. Spiritus in hac Ecclesia, unacum nobis, munusculum afferte, ex ore eorum luculenta S. Spiritus testimonia recepturi.

P. P. Feria I. Pentecostes.

A.C. c1310 CCVIII.

VVITTEMBERGÆ.

PRELO CHRISTIANI SCHROEDTERI ACAD. TYP.

Wittenberg, Diss., 1708

VD18

ULB Halle

005 359 333

3

140
1708
13 20

PRORECTOR
MIAE VVITTEMBERGENSIS
DRG. GVILELM.
CHMAIERVS
ECARVM LIT. PROF. PVBL.
VS ACADEMICIS
TEM PLVRIMAM DICIT
ATQVE
NTECOSTES FERIAS
NCTE TRANSIGENDAS
EOSDEM COHORTATVR.

1708

